

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення
дисертації **Доценка Олексія Володимировича**
**«Формування екосистеми ринку децентралізованих фінансових
інструментів»**, яка подається на здобуття наукового ступеня доктора філософії
з галузі знань 07 Управління та адміністрування
за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування

1. Оцінка роботи здобувача у процесі підготовки дисертації і виконання індивідуального плану навчальної та наукової роботи. У процесі роботи над дисертаційним дослідженням аспірант Доценко Олексій Володимирович дотримувався індивідуального плану наукової роботи та успішно виконав індивідуальний навчальний план, зарекомендувавши себе як відповідальний, ініціативний та дисциплінований дослідник. Протягом навчання в аспірантурі Доценко О. В. опанував широкий спектр наукових і професійних компетентностей, зокрема: вміння виявляти закономірності у трансформації фінансових ринків під впливом цифрових технологій; глибоке розуміння природи децентралізованих фінансових інструментів; здатність до здійснення міждисциплінарного аналізу взаємодії фінансів, технологій та регулювання; навички розробки моделей цифрових фінансових екосистем; спроможність формулювати наукові гіпотези, розробляти методичні підходи до аналізу DeFi-протоколів, критично оцінювати ризики та інституційні обмеження їх впровадження. Доценко О. В. успішно готував наукові тексти, узагальнював результати дослідження у статтях та тезах доповідей, здійснив їх апробацію на численних конференціях національного та міжнародного рівнів, демонструючи високу наукову культуру та академічну доброчесність.

2. Обґрунтування вибору теми дослідження. Сучасні умови стрімкої цифрової трансформації світової економіки зумовили виникнення нового сегмента фінансового ринку – децентралізованих фінансів (DeFi), які функціонують поза

традиційною банківською системою, використовуючи блокчейн-технології, смарт-контракти та токенизовані активи. Поява цього феномену стала відповіддю на запити ринку щодо прозорості, інклюзивності та ефективності фінансових послуг, що виводить актуальність обраної теми на рівень глобального наукового та прикладного інтересу.

DeFi-рішення є не лише інноваційними інструментами, але й чинниками, що поступово трансформують класичні моделі фінансового посередництва, платіжної інфраструктури та інституційного регулювання. У зв'язку з цим постає питання формування повноцінної екосистеми ринку децентралізованих фінансових інструментів, яка враховувала б потреби стейкхолдерів, ризики цифрових активів та адаптаційні можливості національних економік. Саме ця проблематика, яка наразі перебуває на перетині фінансів, технологій, управління ризиками та регуляторної політики, і стала предметом дослідження.

Актуальність теми зумовлена також необхідністю концептуального осмислення механізмів функціонування DeFi в контексті досягнення цілей сталого розвитку, цифрової інклюзії та глобальної фінансової стабільності. Обрана тема набуває особливого значення в українських реаліях, де цифрова трансформація фінансового сектору є одним із пріоритетних напрямів державної політики, а інтеграція інноваційних рішень потребує глибокого наукового аналізу.

Таким чином, дисертаційне дослідження Доценка О. В. спрямоване на осмислення та структуризацію динамічно розвиваного сегмента цифрової економіки – ринку DeFi – через призму фінансової науки, аналітики, інституційного розвитку та регуляторного середовища, що забезпечує його актуальність, новизну і перспективність у межах спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування.

Мета і завдання дослідження. Метою дисертаційного дослідження полягає в науковому обґрунтуванні та розробці концептуальних засад формування екосистеми ринку децентралізованих фінансових інструментів (DeFi), оцінці їхнього впливу на фінансову систему та визначенні підходів до їхнього регулювання та інтеграції у державний і корпоративний сектори.

Реалізація мети зумовила необхідність вирішення наступних дослідницьких завдань:

1. Визначити теоретико-методологічні засади дослідження децентралізованих фінансових інструментів у складі екосистеми DeFi;
2. Проаналізувати сучасний стан та перспективи сектору децентралізованих фінансів у світі, визначити основні вектори подальшого розвитку;
3. Запропонувати та апробувати економіко-математичні моделі аналізу екосистеми децентралізованих фінансових інструментів;
4. Розробити алгоритми практичного використання продуктів децентралізованих фінансів;
5. Розробити рекомендації імплементації децентралізованих фінансових інструментів в Україні..

Об'єкт дослідження – процес формування та розвитку екосистеми ринку децентралізованих фінансових інструментів (DeFi) у глобальній фінансовій системі.

Предмет дослідження – економічні, технологічні та регуляторні особливості функціонування DeFi, їхній вплив на фінансові ринки, механізми інтеграції у державний та корпоративний сектори, а також методичні підходи до оцінки ефективності та ризиків DeFi-інструментів.

Методи дослідження. У дисертаційному дослідженні застосовано комплекс загальнонаукових і спеціальних методів, що забезпечили досягнення мети та виконання завдань роботи. Індукція, дедукція, аналіз і синтез були використані для формування теоретичних основ і систематизації понять у сфері децентралізованих фінансових інструментів (DeFi), а також для розробки концептуальної моделі їх інтеграції у фінансову систему України.

Контент-аналіз і кількісні методи застосовано для вивчення структури ринку DeFi, динаміки ключових показників (TVL, GMV, Protocol Revenue), а також для оцінки регуляторного середовища. Порівняльний аналіз дозволив виявити відмінності між централізованими та децентралізованими моделями фінансових послуг.

Для прогнозування розвитку DeFi-екосистеми використано багатовимірне економіко-математичне моделювання та кластерний аналіз, який дозволив виокремити сегменти DeFi за критеріями ризику, ліквідності та взаємодії з традиційною фінансовою системою. Методи візуалізації та сценарного аналізу використані для представлення динаміки розвитку DeFi та оцінки можливих варіантів впровадження в Україні.

SWOT-аналіз застосовано для комплексної оцінки сильних і слабких сторін DeFi, а також загроз і можливостей, пов'язаних з його регуляторною та ринковою інтеграцією.

Методологія дослідження. Методологічну базу дослідження становить сукупність сучасних економічних, фінансових і міждисциплінарних підходів до аналізу цифрових трансформацій у сфері фінансів. Теоретичну базу формують праці провідних зарубіжних та українських дослідників з питань розвитку децентралізованих фінансових систем, цифрових активів, токенизації, блокчейн-технологій, а також регуляторних аспектів фінансових інновацій.

Особливу увагу приділено науковим розвідкам щодо теорії фінансових екосистем, цифрової інклюзії, ринкової поведінки токенизованих активів, а також дослідженням з регулювання криптовалют та протоколів DeFi, серед яких праці А. Narayanan, С. Catalini, J. Schär, А. Zetzsche, Н. Cong, а також аналітичні звіти міжнародних організацій (OECD, IMF, World Economic Forum, ЕСВ, FATF). У національному контексті враховано напрацювання українських науковців у сфері цифрових фінансів, фінансової діджиталізації та формування політик на ринку віртуальних активів.

Інтеграція економіко-математичного моделювання, системного підходу та інституційного аналізу дозволила забезпечити комплексне розуміння динаміки DeFi-екосистеми, її структурних компонентів, ризиків і потенціалу для впровадження в Україні. Методологія дослідження базується на принципах наукової об'єктивності, верифікованості результатів і міждисциплінарного поєднання фінансово-економічної та цифрової аналітики.

3. Особистий внесок дисертантки в отриманні наукових результатів та їх новизна. Дисертаційне дослідження виконано Доценком Олексієм Володимировичем самостійно. Усі положення, висновки та практичні рекомендації ґрунтуються на власних дослідженнях здобувача. Для аргументації окремих аспектів дослідження використано праці інших науковців, на які надано належні бібліографічні посилання. У наукових публікаціях автора реалізовано його власні наукові ідеї, моделі, аналітичні підходи та пропозиції.

Наукова новизна одержаних результатів розкривається у таких положеннях:

вперше:

- побудовано деталізовану модель динамічної поведінки DeFi-активів шляхом кластеризації та візуалізації патернів цін із використанням карт Кохонена, що дозволило виділити особливості їх волатильності та реакції на ринкові фактори;
- обґрунтовано можливості використання DeFi-протоколів у сфері публічних фінансів для автоматизації бюджетних процесів, управління субсидіями та підвищення прозорості за допомогою смарт-контрактів;
- запропоновано концепцію інтеграції токенів управління в механізми електронного урядування для підвищення прозорості та участі громадян у прийнятті рішень;

поглиблено розуміння:

- підхід до аналізу ринкових циклів криптовалют шляхом включення поведенкових (FOMO, FUD) і технічних (халвінг тощо) факторів у моделі циклічності, що дозволило сформулювати адаптовані інвестиційні стратегії для високоволатильних ринків;

отримало подальший розвиток:

- методи оцінки ефективності DeFi-протоколів через розширення системи KPI-метрик (TVL, токеноміка, ліквідність, централізація);
- підходи до адаптації європейського регламенту MiCA в українське

законодавство через компаративний аналіз;

- архітектура DeFi-додатків (DApps), зокрема взаємодія компонентів смарт-контрактів, інтерфейсів і блокчейн-протоколів;

- систематизація криптографічних інструментів і рекомендації щодо їх інтеграції у фінансову діяльність, кібербезпеку та обмін даними.

4. Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, які захищаються. Обґрунтованість та достовірність наукових результатів, висновків і практичних рекомендацій, викладених у дисертації, забезпечується використанням широкого кола сучасних фінансово-економічних теорій, аналітичних підходів та методів наукового пізнання. Методологічною основою дослідження стали положення системного, інституційного, функціонального та міждисциплінарного підходів, а також інструментарій економіко-математичного моделювання, кластерного аналізу, візуалізації даних та прогнозування.

Застосування сукупності кількісних і якісних методів дослідження в поєднанні з емпіричною перевіркою моделей на базі актуальних даних ринку децентралізованих фінансових інструментів (DeFi) забезпечило достовірність отриманих результатів. Ґрунтовна теоретична база, критичний аналіз наукових джерел, а також перевірка гіпотез у рамках практичного моделювання сприяли всебічності й глибокій аргументації висновків дисертації.

Отримані результати відзначаються високим рівнем узгодженості, логічності та аналітичної обґрунтованості, що дозволяє вважати їх такими, що заслуговують на довіру, і дає підстави для практичного застосування запропонованих рекомендацій в умовах цифрової трансформації фінансового сектору.

5. Наукове, теоретичне та практичне значення результатів дисертації. Результати дослідження можуть бути використані у сфері фінансової аналітики, цифрової економіки, державної фінансової політики, а

також у професійній діяльності фінансових установ, стартапів на ринку DeFi та цифрових активів. Теоретичні напрацювання можуть стати основою для подальших міждисциплінарних досліджень у галузі фінансових інновацій, токенизації, цифрового врядування.

Матеріали дисертації можуть бути використані у навчальному процесі під час викладання дисциплін, пов'язаних з фінансовими технологіями, криптовалютами, цифровими інструментами управління, зокрема у межах підготовки фахівців за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування. Окремі положення та моделі придатні для практичного застосування в аналітичних підрозділах банків, консалтингових компаній та регуляторних установ, що займаються розробкою політик у сфері віртуальних активів.

6. Повнота викладення матеріалів дисертації в роботах, опублікованих автором публікацій. Результати дослідження відображені у 16 публікаціях, з них 9 статей та 7 тез доповідей. Із них 8 статей опубліковано у наукових фахових виданнях України та одна фахова стаття групи А, зокрема:

- у випуску №3 (56) наукового журналу Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice (Scopus)(2024);

- у випусках (64), (66), (67), (68) журналу Social Economics (2022, 2023, 2024);

- у випуску №105 Вісника Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Економічна серія (2023);

- у випуску №36 Вісника Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Право» (2023);

- у випуску №58 журналу Bulletin of V. N. Karazin Kharkiv National University, Series “Mathematical Modeling. Information Technology. Automated Control Systems” (2023);

- у випуску №97 Вісника Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Економічна серія (2019).

7. Дотримання академічної доброчесності.

На підставі вивчення тексту дисертації здобувача, наукових праць здобувача та Протоколу контролю оригінальності (перевірку наявності текстових запозичень виконано В антиплагіатній інтернет-системі Strikeplagiarism.com) встановлено, що дисертаційна робота виконана самостійно, текст дисертації не містить плагіату, а дисертація відповідає вимогам академічної доброчесності.

8. Апробація матеріалів дисертації.

Основні положення дисертаційної роботи були викладені та обговорені на теоретичних семінарах кафедри фінансів, банківської справи та страхування економічного факультету Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Окремі результати знайшли відображення в доповідях на міжнародних та всеукраїнських наукових і науково-практичних конференціях, а саме:

- II Міжнародна науково-практична конференція «Сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку бізнесу, фінансово-кредитних та облікових систем» (20 травня 2022 року, м. Харків);
- III Міжнародна науково-практична Інтернет-конференція «Сучасний стан та перспективи розвитку обліку, аудиту, оподаткування та аналізу в умовах міжнародної інтеграції» (21–22 листопада 2023 року, м. Херсон – Хмельницький);
- III Всеукраїнська науково-практична конференція «Сучасні проблеми бухгалтерського обліку та фінансів» (16–17 листопада 2023 року, м. Київ);
- III Міжнародна науково-практична Інтернет-конференція «Modern Political Processes: Global and National Dimensions» (30 листопада 2023 року, м. Одеса);
- Міжнародна конференція молодих науковців «ΛΟΓΟΣ» (21 серпня 2020 року, м. Київ).

Результати дисертаційного дослідження також опубліковані у мультидисциплінарному електронному науковому часописі (№10, 2023 рік), що засвідчує активну апробацію теоретичних і прикладних висновків роботи.

9. Оцінка структури, мови та стилю дисертації.

Дисертація написана чіткою мовою, структура дисертації відповідає алгоритму здійсненого автором дослідження. Матеріал дисертації викладено в логічній послідовності та доступний для сприйняття. Зміст, оформлення дисертації та кількість публікацій відповідають Вимогам до оформлення дисертації, затвердженим Наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40 (із змінами, внесеними згідно з Наказом МОН № 759 від 31.05.2019), і вимогам Постанови Кабінету Міністрів України № 44 від 12.01.2022 р. «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії».

10. Відповідність змісту дисертації спеціальності, за якою вона подається до захисту.

За своїм фаховим спрямуванням, науковою новизною і практичною значимістю дисертаційна робота О.В. Доценка відповідає спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування.

11. Результати обговорення та проведення презентації. Рекомендація дисертації до захисту.

Здобувачем було представлено основні результати дисертаційної роботи на засіданні кафедри фінансів, банківської справи та страхування економічного факультету Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна в межах попередньої експертизи дисертації у формі презентації та наукової дискусії. За результатами обговорення дисертаційне дослідження Доценка Олексія Володимировича було схвалене, отримало позитивні відгуки й оцінене як

науково обґрунтоване, актуальне та завершене дослідження.

Робота виконана на високому науковому рівні, характеризується цілісністю, логічністю викладу та відповідністю вимогам чинного законодавства України. З огляду на наукову новизну, прикладну значущість, актуальність тематики та відповідність спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування, дисертацію Доценка О.В. «Формування екосистеми ринку децентралізованих фінансових інструментів» рекомендовано до захисту у спеціалізованій вченій раді для здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування з галузі знань 07 Управління та адміністрування.

Головуючий, доктор економічних наук,
професор кафедри фінансів,
банківської справи та страхування,
економічного факультету
Харківського національного університету
імені В. Н. Каразіна,

Людмила НЕЧИПОРУК